

[illegible]

1
2022

**FALSAFA va HUQUQ
ФИЛОСОФИЯ и ПРАВО
PHILOSOPHY and LAW**

ФАЛСАФА ва ҲУҚУҚ

Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий, фалсафий-ҳуқуқий журнал
2022/1 (№21)

Асосий қомусимиз кафили сифатида Конституция ва қонунларимиз талабларини сўзсиз бажариш, “Инсон қадрини учун” деган устувор тамойилни тўла рўёбга чиқариш бундан буюн ҳам фаолиятимизнинг бош мезони бўлиб қолади.

Албатта, инсон қадрини биз учун қандайдир мавҳум, баландпарвоз тушунча эмас. Инсон қадрини деганда, биз, аввало, ҳар бир фуқаронинг тинч ва хавфсиз ҳаёт кечирishi, унинг фундаментал ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашини назарда тутамиз.

Инсон қадрини деганда, биз ҳар бир фуқаро учун муносиб турмуш шароити ва замонавий инфратузилма ташкил этишини, малакали тиббий хизмат кўрсатиш, сифатли таълим, ижтимоий ҳимоя тизими, соғлом экологик муҳит яратиш беришини тушунашимиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев

Журналимизнинг мазкур сониди Ўзбекистон миллий университети, “Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти” Миллий тадқиқот университети ва Ўзбекистон фойласуфлари миллий жамияти ҳамкорлигида “Янги Ўзбекистоннинг маънавий тараққиёт тамойилларини амалга ошириш жараёнининг долзарб масалалари” мавзусида 2022 йил 10 июнда ташкил этилган илмий-амалий анжуман материаллари ҳам чоп этилмоқда.

Таҳрир хайъати:

М.Н.Абдуллаева -

ф.ф.д., профессор

Б.Т.Тўйчиев -

ф.ф.д., профессор

Ж.С.Рамагов -

ф.ф.д., профессор

Г.Т.Махмудова -

ф.ф.д., профессор

В.Р.Топилдиев -

ю.ф.д., профессор

Қ.Н.Назаров -

ф.ф.д., профессор

Р.Ж.Рўзиев -

ю.ф.д., профессор

А.Ў.Ўтамурадов -

ф.ф.н., профессор

Ў.Ғ.Ғилавов -

ф.ф.д., DSc

Бош муҳаррир:

А.Г.Муминов -

с.ф.д., профессор

Му а с с и с: Мирзо Улўғбек номидаги Ўзбекистон Миллий
Университети

Таҳририят манзили: 100095 Тошкент шаҳар,

Университет кўч., 4.

<https://nuu.uz/falsafa-va-huquq-jurnali/>

E-mail: falsafavahuquq-jurnal@nuu.uz

ISSN 2181-7294

Босишга 20.07.2022 да берилди

*Бичими 60x84 Offset қоғози. ЎЗМУ босмахонасида
ризографда босилди. “Times” гарнитураси. Ҳажми 23,75
б.т. Нашириёт ҳисоб табағи 30 б.т. Адади 50 нусха.
Буюртма № 177*

Журнални нашрга тайёрловчилар
Қ.Назаров, А.Муминов, Х.Соқиев

Каланова С. М.	<i>Жамиятда авлодлар алмашинувининг социологик моҳияти</i>	106
Сентов А.П., Саидахматова М.К.	<i>Развитие ИКТ в Узбекистане как вектор развития теоретической мысли</i>	110
Мамарасулов У. У.	<i>Sport qoidalarining estetika me'yorlari asosidagi tavsifi</i>	114
Султонова Н.Э.	<i>Ижтимоий ҳаётда фарзанд учун ота-она ибрати, меҳр- муҳаббати ва жамиятда тутган ўрни</i>	116
Абдиев Ғ.Э.	<i>Ёшлар сиёсий онгини ривожлантиришида миллий қадриятларнинг ўрни</i>	123
Уринбоев Д.Т.	<i>Ёшларда ҳуқуқий менталитетни шакллантиришининг фалсафий масалалари</i>	127
Тоғасев Ш.Х.	<i>Миллий ғоя ва мафқуранинг фалсафий-онтологик мазмуни</i>	130
Қалқонов Э.Т.	<i>Янгиланаётган Ўзбекистонда гендер тенгликни ривожлантиришининг ижтимоий фалсафий масалалари</i>	134
Бобоқулов Ш.О.	<i>Ер-ҳуқуқий жавобгарликнинг мустақил тури сифатида</i>	138
Ғаффарова Ғ.	<i>Фанлараро ёндашув йўналишлари: фалсафий таҳлил</i>	141
Иззетова Э.М.	<i>Интеграция научных дисциплин в контексте трансдисциплинарной методологии</i>	145
Ботирова Х.Э.	<i>Мустақиллик даврида аграр соҳа мутахассислари учун моддий-маънавий шароитларни яратиш</i>	151
Юсувалдиева Р.Ю.	<i>Умумҳуқуқий тамойиллар – ҳуқуқий сиёсатнинг асосий йўналишлари сифатида</i>	155
Равшанов А.С.	<i>Қишлоқ ва сув ҳўжалиги учун етук кадрлар тайёрлаш сиёсатининг концептуал асослари</i>	160
Қандов Б.М.	<i>Ёшларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишида ҳуқуқий таълимнинг ўрни</i>	164
Қўйилев Т., Рахмонбердиева Н.	<i>Минтақа хавфсизлигини таъминлаш Ўзбекистон ташиқи сиёсатининг бош мезонидир</i>	168
Ташметов Т.Х.	<i>Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришининг илмий-фалсафий жиҳатлари</i>	172
Исмайлов А.З.	<i>Фуқаролик жамиятида ҳуқуқий онгнинг фалсафий онтологик асослари</i>	176
Адамбаев У.Х.	<i>Аргументлаш ва ишонч-этиқоднинг шаклланиши</i>	180
Махмудов М., Бердиев А.	<i>Маънавиятнинг ижтимоий омилларини оптималлаштириш – давр талаби</i>	184
Ражабов Ж.	<i>Жамият модернизациялашуви шароитида сиёсий онг ва сиёсий маданиятнинг ўрни</i>	187
Халилов Ж., Ахмедов А.	<i>Соглом авлод камолоти – ислохотлар мақсади</i>	190
Маматқулов Э.	<i>Янги Ўзбекистонда фуқаролик жамияти институтлари ролини ошириш</i>	193

МИЛЛИЙ ГОЯ ВА МАФКУРАНИНГ ФАЛСАФИЙ-ОНТОЛОГИК МАЗМУНИ

Тоғаев Ш.Х.–
ЧДПИ доценти ф.ф.н.

Мустақиллик – биз буюк зотларнинг авлоди эканимизни чуқур идрок этиш, миллий ва умуминсоний қадриятлар уйғунлиги руҳида яшаш, демократик гоёларни ёш авлод қалби ва онгига теран сингдириш, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаш, шунингдек, демократик давлат, фуқаролик жамияти барпо этишнинг энг асосий ва муҳим шарт, миллий тараққиётимизнинг кафолати эканлигини англатади. “Янги Ўзбекистон стратегиясининг мақсади – юртимизнинг бахтли ва баркамол инсонлар фаровон яшайдиган, ижтимоий адолат тамойиллари тўлиқ қарор топган, дунёнинг энг ривожланган, барқарор ўсаётган ва инсон капитали юқори бўлган демократик давлатлари қаторидан жой олишини таъминлашдир”[1, 264]. Бугунги кунда миллий гоё ва мафкуранинг мазмун-моҳиятини, уларнинг инсон, миллат, жамиятҳаёти ва тараққиётида тутган ўрни ҳамда аҳамиятини илмий ўрганиш долзарб вазифалардан бўлиб, бунда фалсафа асосий ўрин тутди. Негаки, барча босқич, соҳа, йўналиш, даража ва кўламдаги гоёвий-мафкуравий ишларнинг предметини ташкил қилувчи асосий - фундаментал масалалар кўп жиҳатдан фалсафий мазмунга эга бўлиб, уларни ушбу фандаги ёндошув ва тамойилларсиз етарлича ёритиб бўлмайди. Шунинг учун ҳозирги даврда миллий гоё ва мафкура илмий ўрганиш, ўқитиш ҳамда тарғиб-ташвиқ қилишда, уларнинг мазмун-моҳиятини, илмий-фалсафий нуқтаи назардан таҳлил қилиш гоё муҳим аҳамиятга эга. Миллий гоё ва мафкура фалсафий таҳлил қилинганда, энг аввал уларнинг онтологик, кейин методологик ёки гносеологик, аксиологик, праксиологик, ахлоқий, эстетик ва бошқа фалсафий ёндошувлар билан боглиқ мазмун-моҳияти табиат, жамият, инсон муносабатларининг умумий ривожланиш қонуниятларидан келиб чиқиб, миллий тараққиёт тамойилларига мувофиқ тавсифланади. Айни шу ёндошув ва тамойиллар асосида юзага келган таъриф, талқин ва тавсифлар фалсафий асосланган ҳисобланади.

Дарҳақиқат, инсон ва жамият ҳаётидаги ҳар қандай ҳодисани, шу жумладан миллий гоё ва мафкура ҳамда улар билан боглиқ барча назарий ва амалий масалаларни тўғри тушунтириш учун, аввал уларнинг фалсафий онтологик мазмунини ёритиш лозим. Бошқача айтганда, миллий гоё ва мафкуранинг онтологик мазмунини билмасдан туриб, уларни тўла ва тўғри тушунтириб бўлмайди.

Миллий гоё ва мафкуранинг онтологик мазмунини ёритиш деганда, уларнинг асосий борлигини: тузилишидаги асосий хосса-хусусият ва белгиларни, яъни, бу ўринда халқимизнинг уларда ифодаланган эзгу мақсад ва орзу-идеалларини ҳамда уларни рўёбга чиқариш йўллари кўрсатиб бериш тушунилади. Чунки мафкуранинг онтологик мазмунида гоёлар, гоёларда эса мақсад ва орзу-идеаллар асосий ўрин тутди. Шунга кўра, мафкура гоёларда, гоёлар мақсад ва орзу-идеалларда реаллашади. Мафкура билиш учун гоёларни, гоёларни билиш учун эса ундаги мақсад ва орзу-идеалларни билиш лозим. Яъни, мақсад ва орзу-идеалларни билмасдан туриб – гоёларни, гоёларни билмасдан мафкура тушуниб бўлмайди. Бинобарин, миллий мафкура ҳамда у билан боглиқ масалаларни тўғри тушунтириш учун, аввал миллий гоёнинг онтологик мазмунини ташкил қилган асосий мақсад ва орзу-идеалларни ёритиш керак. Ўз вақтида бу борадаги ишлар бошида турган Биринчи президентимиз Ш.Мирзиёевнинг асарларида айни шу масалага алоҳида эътибор қаратилган: “Яъни, миллий мафкура, миллий гоё деганда бизнинг қандай мақсадлар, қандай амалий йўналишларни кўзда тутишимиз ҳақида одамлар аниқ тасаввурга эга бўлсин. Юртимизнинг ҳар бир фуқароси уни ўзининг гоёси деб билсин”[2, 462]. Шунингдек, у киши миллий гоё ва мафкура шакллантириб, ривожлантиришга доир энг муҳим масалаларни тушунтириб, бу борадаги асосий вазифаларни аниқ-равшан кўрсатар экан, жумладан яна қуйидагиларни таъкидлаган эди: “Биз унинг мазмун-моҳияти, уфқларини умумий тарзда белгилаб олдик. Энди ижтимоий соҳа олимлари, мутахассислар, илгор фикрли зиёлилар бу борадаги изланишларни чуқурлаштириб, умумлашган назарий хулосаларни ишлаб чиқишлари, қисқача айтганда, мафкурамизнинг асосий мақсадларини халққа содда, ҳаққоний, тушунарли тарзда ифодалаб беришлари лозим”[2, 28]. Демак, гоёвий-мафкуравий ишларда энг аввал халқимизнинг миллий гоё ва мафкуранинг онтологик мазмунида ифодаланган асосий мақсадларини ёритиш керак. Зеро, ҳар қандай ишда мақсадлар аниқ бўлса, қолган масалалар шунга мувофиқ самарали ҳал этилиши мумкин. Бунга барча ишларда жиддий эътибор қаратиш лозим.

Шу нуктаи назардан, миллий гоя ва мафқуранинг онтологик мазмуни етарлича ёритилса, **биринчидан**, уларнинг борлигини ташкил қилувчи асосий концептуал мазмуни очилади. Яъни, миллий гоя ёки мафкура деганда, аслида нималарни ёритиш кераклиги аниқ бўлиб, уларнинг асосий тушунча ва тамойиллари, шу соҳадаги фан(лар)нинг предмети, мақсади ҳамда вазифалари ҳаққоний тавсифланади.

Иккинчидан, миллий гоя билан мафкурага доир барча назарий ва амалий масалаларнинг ҳамда уларни ифодаловчи тушунча-категорияларнинг гоявий-мафкуравий мазмунлари дифференциаллашади; ижтимоий ҳаётдаги турли соҳа, йўналиш ва босқичларнинг ривожланишига доир гоявий-мафкуравий масалалар конкретлашади.

Учинчидан, турли даража ва кўламдаги гоявий-мафкуравий ишларни ташкил қилиш, бошқариш ва аниқ мақсадга йўналтириш учун оптимал шарт-шароитлар, самарали усул-восита ва механизмлар яратилади. Бу борадаги барча ишлар системалашади ва тўғри изга тушади.

Тўртинчидан, миллий гоя ва мафқурани ҳамда улар билан боглиқ масалаларни ёритишда ҳар қайси фан ва илмий ёндошувлар таянадиган умумназарий-методологик асос ва тамойиллар тизими вужудга келади. Шу тариқа, бу борадаги ишларда субъективизмга чек қўйиладиган: миллий гоя ва мафқурани ҳар ким ўзича талқин ва таъриф қилмайдиган реал шароит, тегишли меъёр ва мезонлар пайдо бўлади.

Бешинчидан, миллий мафкура ва ундаги гояларнинг мазмунидаги асосий ва асосий бўлмаган, муҳим ва номуҳим, таъбир жоиз бўлса, тўғри ёки нотўғри масалалар ажратилиб, улар ҳақида энг ҳаққоний, содда, ҳамма учун тушунарли бўлган бошлангич фундаментал билимлар, таъриф ва талқинлар юзага келади. “Миллий мафқурани оддий инсон онгига етказиш мақсадида уни оддийдан мураккабликка қараб борадиган меъёрда ёритиш, босқичма-босқич асосда ифодалаш даркор” [2, 473].

Афсуски, миллий гоя ва мафқурани илмий ўрганиш, ўқитиш ҳамда тарғиб-ташвиқ қилишда, уларнинг ҳамма учун муҳим ва осон тушуниш мумкин бўлган фалсафий-онтологик мазмунини ёритишга етарлича эътибор берилмапти, деб бўлмайди. Яъни, бу борадаги айрим ишларда миллий гоя ва мафкура ҳамда улар билан боглиқ масалалар, умуман назарий даражада, *функционал характерда* [Изоҳ: Ҳозирги даврда миллий гоя ва у билан боглиқ қатор тушунча-категориялар кўпроқ функционал мазмунда таъриф ва талқин қилинади. (Қаранг: мавжуд адабиётлардаги “миллий гоя”, “миллий мафкура” ва улар билан боглиқ тушунчаларнинг таъриф ва талқинлари). Умуман, ҳар қандай нарса-ҳодисаларнинг ёки тушунча-категорияларнинг функционал мазмуни уларнинг онтологик, методологик, гносеологик ва бошқа фалсафий талқинларидан келиб чиқиб, олдин эмас, кейин келади. Шунинг учун, аввал онтологик мазмуни ёритилмаган нарса ва ҳодисаларнинг функционал характердаги тавсифлари, кўп жиҳатдан, тушунарсиз бўлиб қолади.] ва мураккаб мазмунда ёритилади. Назарий даражадаги талқинлар одамлар учун тушунарсиз бўлса, функционал мазмундаги тавсифлар аҳамиятсиз, ҳавойи гаплар бўлиб туюлади. Шу тариқа, уларни илмий ўрганиш ёки ўқитиш жараёнида бутун эътибор гоя(лар)нинг энг асосий - фалсафий онтологик мазмунига эмас, унга қайсидир жиҳатдан тегишли бошқа масалаларга қаратилади; бу борадаги ишларда объект ва предмет миллий гоя ёки мафқуранинг ўзида эмас, ундан четдаги, ташқи масалалар бўлиб қолади.

Масалан, сув деб, унинг H_2O муз ёки буг каби хосса-хусусиятларини тавсифлаш билан ҳақиқий сув ҳақида тўғри билим-тасаввур ҳосил қилиш қийин. Чунки, аввало, одамлар учун сувнинг H_2O муз ёки буг эканлиги муҳим эмас. Боз устига сувни тушунтиришда унинг турли хосса-хусусиятлари қанчалик чуқур ёритилса, бу борадаги гаплар сувнинг асл мазмунидан шу қадар узоқлашади. Оқибатда сув ҳақидаги тасаввурлар мавҳум бўлиб қолаверади. Сабаби, H_2O муз ва буглар аслида сув бўлса ҳам уларнинг мазмуни бир-биридан мутлақо фарқ қилади. Шу боис сув ҳақида гапирганда, одамлар учун ундаги энг муҳим ва зарур бўлган хусусиятларни, яъни биринчи навбатда, унинг ҳаётий манфаат-эҳтиёжларини қондиришга тегишли асосий мазмунини тушунтириш керак. (Таассуфки, сувни шундай тушунтирувчига, “у тўғри тушунтирилмапти, асосий мазмуни ёритилмапти”, дейилса, барибир юқоридаги тавсиф тўғри чиқарилиши мумкин бўлган қуйидаги ҳолат юзага келади: “Хўш, ундай бўлса, H_2O нима ўзи?!” – деган саволга, “Умуман, Сув!” – деб жавоб беришга тўғри келади. Кейин яна: “Музчи, бу нима?!” - дейилса, жавоб яна сув бўлади. “Бугчи, буг!?” Тўғри жавоб барибир шу – сув ва ҳок.)

Шундай қилиб, юқорида айтиб ўтилганидек, бу ўринда миллий гоянинг онтологик мазмуни деганда, халқимизнинг унда ифодаланган асосий мақсад ва орзу-идеаллари тушунилади. Ушбу мақсад ва орзу-идеаллар эса “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш” ёки юртимизда ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти қуриш, дейилади. Миллий гоянинг асосий

мазмунни ана шундан бошланади. “Ўзбекистоннинг янги уйғониш даврини яратишга киришган эканмиз, ҳар бир юртдошимизнинг қалби ва онгида ана шундай маънавият шуъласи порлаши ва у бизни эзгу ишларга ундаб, юксак масъулият туйғуси билан яшашга даъват этиб туриши зарур” [1, 266-267], - дея таъкидланади, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг “Янги Ўзбекистон стратегияси” асарида.

Бинобарин, уни илмий ўрганиш, ўқитиш ва тарғиб-ташвиқ қилишда, аввало айтиш шунки бу масалаларнинг мазмун-моҳияти: Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаётнинг ўзи нима эканлиги, яъни бизда озодлик, эркинлик, фаровонлик ёки халқ фаровонлиги қандай тушунилиши, бу ерда ҳуқуқий демократик давлат, эркин фуқаролик жамияти қандай амал қилиши, юртимиздаги ҳар бир гуруҳ, тоифа-қатламдаги кишиларнинг турмуш даражаси, умуман ижтимоий, иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий, маънавий-маданий, маърифий аҳволи қанақа бўлиши, барча ижтимоий муносабатлар қандай характер касб этиши, уларнинг келгуси реал ва идеал ҳолати, шакли, кўриниши, қиёфаси, мазмуни, меъёри ва мезонлари атрофлича ёритилиши лозим. «Чунки жамиятимиз, мамлакатимиз ўз олдига қўйган эзгу муддао ва вазифаларни аниқ-равшан белгилаб олмасдан туриб, миллатимизнинг асрий анъана ва урф-одатларини, ўзликимизнинг асосий хусусиятларини мужассам этадиган миллий мафқурани шакллантириш мумкин эмас, - деб таъкидлаган эди биринчи Президентимиз И.Каримов. - Бунинг учун, аввало, биз қандай давлат, қандай жамият, қандай тузум барпо этмоқдамиз, унинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий асослари нималардан иборат, деган саволга жавоб топишимиз керак» [2, 495]. Айтиш пайтда, шу пайтгача амал қилган Миллий истиқлол мафқураси асосий концепциясида ҳам бу масалага алоҳида эътибор қаратилган [3, 28]. Демак, ғоявий-мафқуравий ишларда жамиятимиздаги ҳар бир соҳанинг ривожланиш истиқболларини, келгуси ҳолатини тавсифлашга жиддий эътибор қаратиш зарур. Бунда, халқимиз ва мамлакатимиз ҳаётини ривожлантириш стратегиясидан келиб чиқиб, умуман халқимиз ва мамлакатимизнинг келгуси ҳаёти қандай бўлиши, масалан, одамларимиз 5, 10, 20 ёки 30 йилдан сўнг қандай шароитда яшаши мумкинлиги ҳақида аниқ тасаввур-қарашларни шакллантириш лозим. Бу борадаги масалаларни айнан фалсафа ёрдамида самарали ҳал қилиш мумкин. Зеро, ҳар бир инсон, миллат ёки жамият учун, уларнинг ҳаёти ва тараққиёти учун, ўтмиш ҳамда бугун ҳақидаги билимлар қанчалик муҳим бўлса, келажакка доир билим, тасаввур-қарашлар ундан ҳам муҳим. Кўп ҳолларда, бу ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Хуллас, миллий ғоя ва мафқурани тўғри тушуниш ва тушунтириш учун, уларни албатта илмий-фалсафий жиҳатдан: аввал онтологик, кейин методологик, ундай кейин гносеологик, аксиологик, праксиологик ва бошқа фалсафий ёндошувлар асосида таҳлил қилиб, босқичма-босқич тизимли ёритиш лозим. Бошқа ҳар қандай ёндошув ва талқинлар шунга асосланиши, хусусан улар миллий ғоянинг онтологик мазмунидан келиб чиқиши жоиз, акс ҳолда на ғоя, на мафқуранинг ҳеч бир томони етарлича ёритилмайди, баъзан мутлақо нотўғри таъриф ва талқин қилинади. Шу тариқа, улар одамлар учун умуман тушунарсиз бўлиб қолади. Чунки онтологик мазмунидан ажралган ҳар қандай нарсаси-ҳодиса ва жараёнлар ҳақидаги билим, тушунча-қарашлар кўп жиҳатдан ноаниқ, бирёқлама ёки умуман сохта мазмун касб этади. Фикримизча, бугунги кунда миллий ғоя, маънавият ва мафқурани илмий ўрганиш, ўқитиш ва тарғиб-ташвиқ қилишда юқорида айтилган масалаларга жиддий эътибор қаратиш мақсадга мувофиқдир.

АДАБИЁТЛАР:

1. Шавкат Мирзиёев. Янги Ўзбекистон стратегияси. –Тошкент; “O’zbekiston” нашриёти, 2021. 464 б. 464 бет.
2. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. Т. 8. –Т.: “Ўзбекистон”, 2000.
3. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. –Т.:Ўзбекистон, 2000. –Б. 28.

РЕЗЮМЕ:

Мақолада бугунги кунда миллий ғоя ва мафқуранинг мазмун-моҳиятини, уларнинг инсон, миллат, жамият ҳаёти ва тараққиётида тутган ўрни ҳамда аҳамияти ёритилган ҳамда ҳамма учун муҳим ва осон тушуниш мумкин бўлган фалсафий-онтологик мазмунни ҳақидаги айрим мулоҳазалар таҳлили ўрин олган.

Калит сўзлар: суверенитет, ғоя, миллий ғоя, мафқура, гносеология, аксиология, праксиология, ахлоқ, эстетика, маънавият.

РЕЗЮМЕ:

В статье описывается сущность национальной идеи и идеологии на сегодняшний день, их роль и значение в жизни и развитии человека, нации, общества.

Ключевые слова: суверенитет, идея, национальная идея, идеология, аксиология, прaksiология, этика, эстетика, духовность.

RESUME:

The article describes the essence of national ideas and ideologies today, their role and significance in the life and development of a person, nation, society. In the current difficult situation of our state, in order to live peacefully with neighboring countries, increase our defense capability, analyze, teach and promote the national idea and ideology, analyze our views on important and understandable philosophical and ontological content.

Keywords: sovereignty, idea, national idea, ideology, epistemology, axiology, praxeology, ethics, aesthetics, spirituality.